

Gökçe ÇATALOLUK

**HUKUK SİSTEMİ
VE
AUTOPOİESİS**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER	XIII
ŞEKİLLER.....	XIX
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1
I. SOSYAL BİLİMLERDE SİSTEM	
KAVRAMI	11
A. Sistem	11
1. Sistem- Öge İlişkisi.....	15
2. Sistem - Çevre İlişkisi	18
3. Karmaşıklık.....	21
4. <i>Autopoiesis</i>	24
5. Gözlem.....	29
B. Sosyal Sistemlerin Ayırt Edici Kavramları	33
1. İletişim.....	34
a. Sistemik İletişim Anlayışı	35
b. İletişim ve Sosyal Sistemler.....	38
i. Sosyal Sistemlerin <i>Autopoietik</i> Karakterinin Yapı Taşı Olarak İletişim.....	41

ii. İşlevsel Farklılaşma ve Sembolik Olarak Üretilen İletişim Aracıları.....	43
2. Anlam.....	47
a. Olgı Boyutu	48
b. Sosyal Boyut	49
c. Zaman Boyutu.....	49
C. Sosyal Sistemlerin Yapısı	50
1. Çifte Olumsallık.....	51
2. Yapısal Eşleşme	55
3. Geçişme	58
D. Sistemden Hukuk Sistemine.....	61
II. ALT SİSTEM OLARAK HUKUK VE HUKUKUN İŞLEVİ	63
A. Hukukun Evrimi, Pozitifleşme Süreci	65
1. Sistem Kuramsal Evrim Anlayışı	67
2. Hukukun Evriminin Bazı Köşe Taşları.....	72
a. Yazılı Kültür ve Hukuk Sistemi Açısından Önemi.....	72
b. Hukuk ve Ekonominin Kesişim Kümesinde: Mülkiyet.....	75
c. Muhakeme	77
3. <i>Ex facto ius obitus</i> : Hukukun Dairesel Evrimi	79
4. Hukuk Sisteminin Karmaşıklığının Geldiği Nokta ve Pozitifleşmiş Hukuk.....	81
5. Şiddet	83
B. Özerk ve Kapalı Hukuk Sistemi ve Çevreyle İlişkileri.....	86
1. Kendini Belirleyen, Pozitif Hukuk	86

2.	Otonomi Sorunu:.....	91
a.	Normatif Kapalılık- Bilişsel Açıklık Formülü:	93
b.	İşlemsel Kapalılığın İki Göstergesi: Geçerlilik – Eşitlik	97
i.	Geçerlilik	97
ii.	Eşitlik.....	99
3.	Hukukun Çevreyle İlişkisi: Siyaset- Hukuk Örneği.....	101
a.	Devlet.....	102
b.	Sistemlerin Yapısal Eşleşmesi ve Anayasa	105
C.	Hukukun İşlevi	111
1.	Hukukun İşlevinin Önkoşulu Olarak Zamansallık.....	112
2.	İşlev: Normatif Davranış Beklentilerinin İstikrara Kavuşturulması.....	114
a.	Bilişsel Beklenti- Normatif Beklenti.....	114
b.	Normatif Beklentilerin İstikrarlılaştırılmasında Hukuk Normu	116
3.	İşlev- Edim Farkı ve Hukuk Edimleri	119
a.	Davranış Yönlendirme	119
b.	Uyuşmazlık Çözümü.....	120
4.	Hukukun İşlevinin Farklı Bir Yüzü: İnsan Hakları	122
D.	İşlevden Yapıya Hukuk.....	127
III.	HUKUKUN SİSTEMİK YAPISI.....	129
A.	Kodlar ve Programlar	130
1.	Hukukun İki Kodu: Hukuka Uygun / Hukuka Aykırı	131

a.	Kodlamanın Yapısı.....	132
b.	Kodlamanın İşlevi.....	136
2.	Hukukun Doğrultusunu Belirleyen Öğe: Programlar.....	139
a.	Programların Yapısı	141
i.	Hukuk alt sisteminde amaçsalcılık ve amaçsal programlar	142
ii.	“Eğer...ise” Şartlaması ve Şartlı Programlar.....	144
b.	Programların İşlevi	146
3.	Kod ve Programların Uygulaması: Yargılama	147
B.	Sistem Kuramında “Adalet”	150
1.	Genel Bakış.....	151
2.	Hukuk-Ahlâk İlişkisi ve Adalet	155
3.	Adaletin Olumsallığı.....	157
4.	Adalet ve İstikrar	160
5.	Yeterli Karmaşıklık Olarak Adalet.....	163
C.	Yargı Sistemi	165
1.	Yargının Farklılaşması.....	165
2.	Mahkemelerin İşlevi	169
a.	Zorunluluk Paradoksu	170
b.	Zorunluluktan Özgürüğe- Mahkemelerin Ayırıcı Konumu	174
3.	Mahkemelerin Yapısı.....	178
a.	Yargıcın Konumu.....	179
i.	Yargıcın Olayı Anlaması	181
ii.	Yargıcın Uygulayacağı Hukuk.....	182
iii.	Doğru Kararın Bulunması.....	184
b.	Karar	185

4.	Yargının Kurumsallaşması	189
a.	Örgütlenme.....	189
b.	Profesyonelleşme	191
D.	Hukuk Sisteminin Hukuk Düzenine Kaynaklık Etmesi.....	193
IV.	KENDİNİ GÖZLEMLEME	195
A.	Kuramın Konumlandırılması.....	195
1.	Hukuk Kuramı ile Sosyolojinin Arasında....	196
2.	Hukuk Kuramsal Tartışmalar Arasında.....	202
a.	Ahlâk, Hukuk ve Değer.....	203
b.	Normlar, İlkeler, İletişimler	208
B.	Kuramı Eleştirmek	210
1.	Bir Mesele Olarak Hümanizm	211
2.	Postmodernizm Karşısında Sistem Kuramı.....	216
3.	Habermas- Luhmann Tartışması.....	221
C.	Kendini Gözlemlemenin Gücü	228
SONUÇ	229	
KAYNAKÇA	241	